

Sygn. akt I ACa 348/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Maciej Dobrzyński

SSA Ewa Klimowicz-Przygódzka

SSO (del.) Tomasz Wojciechowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Aneta Walkowska

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w N. (Cypr)

przeciwko P.(...) spółka komandytowa

w W.

o uchylenie wyroku sądu polubownego

na skutek apelacji skarżącego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 14 listopada 2013 r. sygn. akt XVI GC 148/13

1 oddala apelację,

2 zasądza od (...) w N. (Cypr) na rzecz P.(...) spółka komandytowa w W. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 348/14

UZASADNIENIE

W skardze z dnia 11 lutego 2013 r. (...) z siedzibą w N. wniosła o uchylenie wyroku Sądu Polubownego ds. Domen Internetowych przy (...) Izbie (...) z dnia 26 września 2012 r., sygn. akt 37/12/PA. Nadto skarżąca wniosła o zasądzenie od przeciwnika - P.(...) spółki komandytowej z siedzibą w W. na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na rozprawie w dniu 14 listopada 2013 r. przeciwnik wniósł o oddalenie skargi oraz zasądzenie od skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił skargę (pkt 1), kosztami postępowania w sprawie obciążył (...) z siedzibą w N. (pkt 2) oraz zasądził od skarżącego na rzecz P.(...) spółki komandytowej z

siedzibą w W. kwotę 1.217 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach prawnych:

Zapis na sąd polubowny z dnia 9 maja 2012 r. na okoliczność poddania sporu zaistniałego pomiędzy (...) z siedzibą w N. (dalej jako (...)) a P.(...) spółką komandytową z siedzibą w W. (dalej jako(...)) został podpisany przez obie strony sporu, które na jego podstawie wyraziły zgodę na rozstrzygnięcie sprawy w oparciu o Regulamin Sądu Polubownego ds. Domen Internetowych przy (...) Izbie (...), przyjętego Uchwałą Nr(...) Rady Sądu z dnia 28 maja 2008 r. Zgodnie z treścią art. 29 ust.1 tego Regulaminu skład orzekający powinien dołożyć starań, aby do zamknięcia postępowania doszło w terminie 30 dni od daty wyrażenia przez członków składu orzekającego zgody na rozstrzygnięcie w sprawie. W przypadku, jeśli postępowanie nie zostało zamknięte we wskazanym terminie, konieczne było złożenie wyjaśnień na piśmie Prezesowi Sądu, dotyczących stanu sprawy. Do pisma skierowanego do Prezesa Sądu winna być także dołączona kopia dla każdej strony. Dalsze wyjaśnienia winny być składane co 14 dni, aż do chwili zamknięcia postępowania. Ponadto art. 30 ust 3 Regulaminu wskazywał, iż w terminie 10 dni od chwili zamknięcia postępowania powinno dojść do wydania orzeczenia.

Dnia 12 czerwca 2012 r. (...) wniosła do Sądu Polubownego ds. Domen Internetowych przy (...) Izbie (...) (dalej jako Sąd Polubowny przy (...)) pozew, w którym wystąpiła o orzeczenie, że pozwany naruszył prawo ochronne powoda na znak towarowy o nazwie (...), poprzez rejestrację domeny internetowej pod nazwą „P.(...)” oraz używanie znaku pod nazwą (...), jak również zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania zgodnie z Regulaminem Sądu Polubownego. P. (...) wniosła w dniu 25 czerwca 2012 r. odpowiedź na pozew, w którym wystąpiła o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego. W dniu 13 lipca 2012 r. strona skarżąca otrzymała informację dotyczącą wyznaczenia składu 3 arbitrów, przed którymi rozpatrywana będzie sprawa. Dnia 13 września 2012 r. pełnomocnik skarżącej otrzymał informację o zamknięciu postępowania rozpoznawczego. Zamknięcie postępowania nastąpiło powyżej 30 dni od daty wyrażenia przez strony zgody na rozstrzygnięcie w danej sprawie przez sąd polubowny. W dniu 26 września 2012 r. Sąd Polubowny przy (...) w składzie 3 arbitrów wydał wyrok, w którym orzekł o oddaleniu powództwa w całości. W opinii Sądu Polubownego brak było podstaw do stwierdzenia, że w wyniku rejestracji i używania przez pozwaną (...) doszło do naruszenia praw powoda. Wyrok ten został wydany w terminie 13 dni od dnia zamknięcia postępowania.

Sąd Okręgowy uznał, że skarga jako bezzasadna podlega oddaleniu w całości. Skarżący w skardze powołał się na naruszenie art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c. oraz art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c. Zgodnie z art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c. strona może żądać uchylecia wyroku, jeśli nie zachowano wymagań co do składu sądu polubownego lub podstawowych zasad postępowania przed tym sądem wynikających z ustawy lub określonych przez strony. Ponadto, zgodnie z treścią art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c. uchylenie wyroku sądu polubownego następuje także wtedy, gdy sąd stwierdził, że wyrok sądu polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (tzw. klauzula porządku publicznego). Skarżąca na powyższą okoliczność się powołała, wskazując, iż Sąd Polubowny przy (...) nie zachował podstawowych zasad postępowania przed sądem arbitrażowym poprzez naruszenie zasady związanej z szybkością postępowania oraz prawa informowania stron o przebiegu postępowania. Skarżący wskazał w tym zakresie na naruszenie art. 29 ust.1 i następnych Regulaminu Sądu Polubownego przy (...). Zgodnie z brzmieniem art. 29 ust. 1 arbiter powinien dołożyć starań, aby zamknięcie postępowania nastąpiło nie później niż w terminie 30 dni od daty wyrażenia przez niego zgody na rozstrzygnięcie w danej sprawie. Sąd Okręgowy podkreślił, że skład orzekający ma „dołożyć starań”, aby zamknąć rozprawę w określonym powyżej terminie. Z zapisu przywołanego artykułu wynika, iż prowadzący postępowanie nie jest zobligowany do zamknięcia postępowania rozpoznawczego w wyżej wskazanym terminie 30 dni. Termin ten zatem ma charakter terminu instrukcyjnego. Obowiązkiem arbitra było jedynie złożenie wyjaśnień na piśmie Prezesowi Sądu, w przypadku jeżeli postępowanie nie zostało zamknięte w określonym terminie i składanie dalszych wyjaśnień co 14 dni, wraz z obowiązkiem składania kopii wyjaśnień dla każdej ze stron (art. 29 ust. 2 Regulaminu).

Strona skarżąca w dalszej kolejności wskazywała na naruszenie zasady szybkości postępowania w drodze uchybienia art. 30 ust. 3 Regulaminu. Jak wskazał skarżący, zaskarżone orzeczenie zostało mu doręczone w dniu 14 listopada 2012 r., tj. 63 dni po zamknięciu postępowania. Art. 30 ust. 3 Regulaminu stanowi: „Orzeczenie powinno być wydane w terminie 10 dni od zamknięcia postępowania.” Wyrok w niniejszej sprawie został wydany w dniu 26 września 2012 r. Zgodnie z treścią Regulaminu termin do wydania orzeczenia zaczął biec od momentu zamknięcia postępowania, tj. 13 września 2012 r. i został przekroczony w stosunku do wskazanego w Regulaminie o 3 dni. Skarżący w sposób niczym nieuzasadniony utożsamiał ze sobą termin doręczenia mu zaskarżonego orzeczenia z terminem zamknięcia postępowania, co skutkowało przyjęciem przez niego błędnie, iż skład orzekający wydał wyrok ponad dwa miesiące od zamknięcia postępowania. Sąd I instancji wskazał, iż doręczenie pisma stanowi techniczny wyraz zasady udzielania informacji stronom o kolejnych etapach postępowania, wiążący się często z rozpoczęciem biegu terminów dla dokonania czynności procesowych. Wyrok natomiast stanowi orzeczenie sądu rozstrzygające w sposób merytoryczny kwestie stanowiące przedmiot postępowania.

W dalszej kolejności skarżący podniósł zarzut naruszenia zasady informowania stron o przebiegu postępowania. Wskazał, iż prowadzący postępowanie nie przedstawili mu wyjaśnień w przedmiocie stanu postępowania po bezskutecznym upływie 30-dniowego terminu do zamknięcia postępowania, przez co naruszyli art. 29 ust. 2 Regulaminu. Akta Sądu Polubownego przy (...) nie pozwalały stwierdzić, czy ten obowiązek został wykonany. Brak w tym zakresie informacji lub dokumentów pozwalał przyjąć, że obowiązek ten nie został dopełniony. Jednakże, odnosząc się do tego zarzutu, Sąd Okręgowy wskazał, iż przywołana zasada nie pełni doniosłej roli w kategorii zasad postępowania i bez wątpienia nie jest zasadą podstawową. Jej naruszenie nie miało ponadto wpływu na treść wyroku.

W ocenie Sądu I instancji zarzuty przywołane przez stronę skarżącą za uchyleniem wyroku Sądu Polubownego dotyczyły zasad postępowania, które w rzeczywistości nie wpływają na merytoryczne rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy. Nie stanowią ponadto podstawowych zasad postępowania. Niezachowanie zasad postępowania, tylko wtedy może stanowić podstawę skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, jeśli chodzi o zasady „podstawowe”, czyli takie, których naruszenie mogło mieć w konkretnej sprawie wpływ na wynik postępowania przed sądem polubownym. Nie ma zatem znaczenia prawnego niezachowanie reguł mało istotnych, czyli takich, które nie wpływają na merytoryczne rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy oraz nie dotyczą równouprawnienia stron postępowania. A taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie.

Drugą wskazaną przez skarżącego podstawą prawną uchylenia wyroku Sądu Polubownego przy (...) z dnia 26 września 2012 r. był art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem uzasadnioną przesłanką do uchylenia wyroku sądu polubownego jest naruszenie podstawowych zasad porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z jednolitym orzecznictwem Sądu Najwyższego przez podstawowe zasady porządku prawnego stanowiące podstawę oceny wyroku sądu arbitrażowego należy rozumieć nie tylko normy konstytucyjne, ale i naczelne normy w poszczególnych dziedzinach prawa. Do kategorii tego typu zasad w ramach postępowania cywilnego zaliczane są m.in. zasada prawdy czy równości stron. Co istotne dla oceny czy wyrok sądu arbitrażowego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego konieczne jest uwzględnienie jego treści, a nie postępowania przed sądem arbitrażowym. Zatem, w świetle przedstawionego orzecznictwa, nie sposób było uznać, iż w toku postępowania przed Sądem Polubownego przy (...) doszło do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Naruszenia Regulaminu Sądu Polubownego przy (...) nie miały żadnego wpływu na wynik toczącego się postępowania. Ponadto, za podstawowe zasady należy uznać takie, których naruszenie mogło mieć wpływ na wynik postępowania, nie każde bowiem naruszenie ustalonych przez strony lub wynikających z ustawy zasad powinno skutkować uchyleniem wyroku.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, iż brak było podstaw do uchylenia wyroku Sądu Polubownego przy (...) z dnia 26 września 2012 r.

O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. art. 1207 § 2 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł skarżący, zaskarżając go w całości. Orzeczeniu zarzucił:

1/ naruszenie art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 29 ust. 1 i 2 Regulaminu Sądu Polubownego przy (...), uchwalonego przez Radę Sądu w dniu 28 maja 2008 r., oraz art. 30 ww. Regulaminu, poprzez uznanie, że niedotrzymanie terminów postępowania określonych w ww. przepisach Regulaminu nie stanowi naruszenia podstawowych zasad postępowania przed tym Sądem, podczas gdy w przedmiotowej sprawie naruszenie tych terminów było znaczące i mogło mieć istotny wpływ na wynik postępowania oraz miało znaczenie dla skarżącego,

2/ naruszenie art. 1206 § 2 k.p.c. polegające na tym, że Sąd Okręgowy w Warszawie nie zbadał czy istniały okoliczności wskazane w tym przepisie, które Sąd powinien brać pod uwagę z urzędu, tj. w szczególności, czy wyrok Sądu Polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, z przyczyn innych niż przywołane w skardze przez skarżącego i dokonania analizy w tym zakresie wyłącznie w stosunku do zarzutu podniesionego przez skarżącego, jak również poprzez niezbadanie czy spór pomiędzy stronami mógł zostać rozpoznany przez Sąd polubowny.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uchylenie wyroku Sądu Polubownego przy (...) z dnia 26 września 2012 r., a nadto o zasądzenie od przeciwnika na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania w całości, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację z dnia 10 marca 2014 r. przeciwnik wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je za własne, nie były one zresztą w niniejszej sprawie sporne. Prawidłowe było również stanowisko Sądu I instancji co do braku podstaw do uwzględnienia skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Podstawy takiej nie stanowił ani art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c. ani art. 1206 § 2 pkt 1 i 2 k.p.c. Apelacja zarzucająca Sądowi Okręgowemu naruszenie ww. przepisów miała jedynie charakter polemiki nie podważającej jednak ani poszczególnych ocen przedstawionych przez Sąd I instancji ani ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy.

Na wstępie podkreślić należało, że skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego jest nadzwyczajnym środkiem nadzoru judykacyjnego sądu państwowego nad działalnością sądu polubownego. Jest to szczególny środek prawny łączący cechy nadzwyczajnego środka zaskarżenia (przysługuje od prawomocnego, przynajmniej formalnie, wyroku sądu arbitrażowego) oraz powództwa zmierzającego do ukształtowania zmiany stanu prawnego wywołanego wyrokiem sądu polubownego. Nie jest to natomiast środek odwoławczy i sąd państwowy rozpoznając skargę nie bada w zasadzie rozstrzygnięcia sądu polubownego co do meritum, w szczególności nie kontroluje, czy wyrok ten znajduje podstawę w przytoczonych faktach i czy fakty te zostały prawidłowo ustalone.

Podstawy skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego zostały enumeratywnie wskazane w art. 1206 k.p.c. i strona skarżąca obowiązana jest je przytoczyć w skardze. Podstawami określonymi w art. 1206 § 1 k.p.c. sąd państwowy jest związany, natomiast podstawy wskazane w art. 1206 § 2 k.p.c. brane są pod uwagę z urzędu (np. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 12 października 2007 r., V CZ 91/07, OSNC 2008/C/83 oraz w wyroku z dnia 3 września 2009 r., I CSK 53/09, LEX nr 527154).

Skarżący oparł swoją skargę w pierwszym rzędzie na art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c., zgodnie z treścią którego strona może żądać uchylenia wyroku sądu polubownego, jeżeli nie zachowano wymagań co do składu sądu polubownego lub podstawowych zasad postępowania przed tym sądem, wynikających z ustawy lub określonych przez strony. (...) nie zgłaszała zastrzeżeń co do składu Sądu Polubownego przy (...), twierdziła natomiast, że nie dochowano podstawowych zasad postępowania przed ww. Sądem, wynikających z obowiązującego Regulaminu.

Przede wszystkim zauważyć należało, że w art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c. mowa jest o podstawowych zasadach postępowania przez sądem arbitrażowym, co należy rozumieć jako ograniczenie możliwości wzruszenia wyroku sądu polubownego jedynie do takich przypadków, które prowadziły do naruszenia zasad sprawiedliwego procesu, bądź do takich istotnych uchybień procesowych, które mogły mieć wpływ na wyrok sądu polubownego, np. naruszenie zasady równości stron, całkowite zaniechanie przeprowadzenia postępowania dowodowego. Taka sytuacja w postępowaniu przed Sądem Polubownym przy (...) nie miała miejsca, bowiem zastrzeżenia skarżącego odnosiły się do niezachowania przez arbitrów 30-dniowego terminu na zamknięcie postępowania w sprawie, zbyt późnego wydania i doręczenia skarżącemu orzeczenia wydanego przez Sąd Polubowny przy (...), czy też niedopełnienia wobec skarżącego obowiązków informacyjnych. Pomijając już nawet okoliczność, że termin 30-dniowy na zamknięcie postępowania przed sądem arbitrażowym miał charakter instrukcyjny, przede wszystkim jednak zauważyć należało, że uchybienia, których dopuszczono się w toku postępowania przed Sądem Polubownym przy (...) nie dotyczyły podstawowych zasad postępowania, a jedynie pewnych reguł odnoszących się do sprawności postępowania i terminów podejmowania decyzji. Skarżący nie wykazał, aby uchybienia, które same w sobie nie były znaczne, miały wpływ na treść wyroku sądu arbitrażowego. Uwzględniając charakter tych uchybień należało wręcz stwierdzić, że takiego wpływu po prostu nie miały. Nie można też było zgodzić się ze skarżącym, że ww. uchybienia skutkowały tak daleko idącym wydłużeniem postępowania, że w zasadzie podważały sens poddania przez strony sporu pod rozstrzygnięcie sądu arbitrażowego. Zarzuty skarżącego w tym zakresie nie poddawały się w zasadzie żadnej obiektywnej weryfikacji, uznane więc zostały jedynie za wyraz subiektywnych ocen apelującego.

Skarżący oparł również swoją skargę na art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c., tj. zarzucił, że wyrok sądu polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego). Ta podstawa skargi nie została przez (...) bliżej uzasadniona ani w samej skardze ani w apelacji. Ponieważ jednak podstawy skargi wskazane w art. 1206 § 2 k.p.c. brane są pod uwagę przez sąd powszechny z urzędu, należało rozważyć, czy wyrok Sądu Polubownego przy (...) narusza klauzulę porządku publicznego.

Jak wskazuje się w piśmiennictwie przez podstawowe zasady porządku prawnego należy rozumieć fundamentalne zasady konstytucyjne dotyczące ustroju społeczno-gospodarczego, jak również naczelną zasadę rządzącą poszczególnymi dziedzinami prawa materialnego i procesowego. Zatem, jedynie normy bezwzględnie wiążące, i to tylko te, którym przypisuje się podstawowe znaczenie, mogą uzasadniać odwołanie się do klauzuli porządku publicznego. Stosowanie przedmiotowej klauzuli nie służy bowiem naprawianiu wszelkich nieprawidłowości i wad wyroków sądów polubownych, ale ma chronić integralność porządku publicznego. Sąd Okręgowy nie dostrzegł, aby tak rozumiane podstawowe zasady porządku prawnego zostały naruszone przez podlegający kontroli w ramach niniejszej skargi wyrok Sądu Polubownego przy (...). Ocenę tę należało uznać za trafną, a w apelacji nie przedstawiono żadnych konkretnych argumentów, które mogłyby prowadzić do podważenia tej oceny, bowiem skarżący wskazał jedynie, że ta podstawa skargi winna zostać rozważona z urzędu, co też Sąd I instancji uczynił.

Nie było również podstaw do uwzględnienia przedmiotowej skargi na podstawie art. 1206 § 2 pkt 1 k.p.c., bowiem spór rozstrzygnięty wyrokiem Sądu Polubownego przy (...) z dnia 26 września 2012 r. mógł być rozstrzygnięty przez sąd polubowny. Nie ulegało wątpliwości, że sprawa odnosiła się do prawa majątkowego mogącego być przedmiotem ugody sądowej (art. 1157 k.p.c.).

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd II instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99, art. 108 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 10 ust. 1 pkt 4 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

MS/C W..4 Wyrok Sądu odwoławczego